

SWVVO Lelystad

DE LEERROUTE

Inhoud

De Leerroute	3
1.1 Algemeen.....	3
1.2 Welke ontwikkelvragen worden binnen de Leerroute beantwoord?	3
1.3 De leerling: ondersteuningsbehoefte en leerkenmerken.	4
1.4 Contra-indicaties:	5
1.5 Visie Leerroute	6
1.6 Waarden	6
1.7 Handelingskader van de medewerkers	6
2. Ondersteuningsstructuur.....	6
2.1 Ondersteuningsteam.....	6
2.2 Actoren en taken	7
2.3 Mentor.....	7
2.4 Pedagogisch medewerker	7
2.5 Teamleider.....	7
2.6 Orthopedagoog	8
2.6.1 Ondersteuningscoördinator	8
2.6.2 Jeugd Preventie Werker (JPW)	8
3. De toelatingsprocedure	9
3.1 De route naar De Leerroute vanuit PO (primair onderwijs).....	9
3.2 De route naar De Leerroute vanuit VO (voortgezet onderwijs).....	10
3.3 Collegiale consultatie.....	11
4. Werkwijze De Leerroute	11
4.1 Startgesprek	11
4.2 Werkwijze.....	11
4.3 Mentor en contact met ouders	12
4.4 Mentor-Ouder-Leerling-gesprek (MOL-gesprek)	12
5. Ouderbetrokkenheid en oudercontact.....	13
6. Het drie lagenmodel	14
6.1 Goed gedrag kun je leren!.....	14
6.2 Data monitoren	15
7. Doorstroomprocedure	16
7.1 Voorwaarden voor doorstroom	16
8. Bronnen in volgorde van de tekst.....	17
Bijlage 1: informatie voorwaardelijk voor beoordeling van het dossier.....	18

De Leerroute

1.1 Algemeen

Er zijn leerlingen in Lelystad die voor een goed verloop van hun ontwikkeling wat meer tijd en ondersteuning nodig hebben in het voortgezet onderwijs. Voor deze leerlingen is het ieder uur wisselen van lokaal, les en docent belastend. Veel wisselen doet een te groot appèl op hun aanpassingsvermogen, waardoor zij moeilijk tot leren en tot ander gedrag komen. De leerlingen hebben een veilige, vertrouwde leeromgeving nodig, waar structuur is, waar duidelijkheid is over wat er van de leerling wordt verwacht en waar de leerling gestimuleerd wordt om zijn of haar best te doen.

Voor deze leerlingen bieden de scholen voor voortgezet onderwijs Lelystad gezamenlijk met ingang van 1 augustus 2019 een nieuwe leerroute aan: De Leerroute. De Leerroute heeft een vaste plek in het gebouw van de Rietlanden, een kleine klas (ongeveer 12 leerlingen), vaste docenten en begeleiders én ondersteuning op maat. Er wordt naar gestreefd om de leerling te plaatsen in de groep die het meest aansluit bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Leerlingen krijgen de mogelijkheid om zich dermate te ontwikkelen, zodat zij kunnen doorstromen naar een reguliere klas of kunnen binnen De Leerroute hun examenprogramma volgen. Ook binnen het nieuw te bouwen Porteuum krijgt De Leerroute een eigen afdeling.

1.2 Welke ontwikkelvragen worden binnen de Leerroute beantwoord?

Alle leerlingen die gebruik maken van de leerroute hebben behoefte aan extra ondersteuning op de gebieden van onderwijs en gedrag. Deze leerlingen verschillen in veel opzichten van elkaar, zowel in niveau, in leeftijd, in ondersteuningsbehoefte en in specifieke hulpvragen. De inhoud van het onderwijs is daarom zoveel mogelijk ontwikkelingsgericht afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. De (cognitieve) mogelijkheden van de leerling moeten voldoende zijn om binnen de daarvoor geldende overgangsnormen een diploma te halen.

De Leerroute biedt onderwijs aan leerlingen met behoefte aan ondersteuning op het gebied van leren en het sociaal-emotionele domein. Ook aan leerlingen waarvoor de 'eigen' VO school geen mogelijkheden meer ziet om voor die leerling zelf nog onderwijs te verzorgen. Voor deze leerlingen is binnen de Leerroute een passend onderwijsaanbod gemaakt waarin op elk niveau voor de leerlingen de kerndoelen zijn beschreven. Dit heeft betrekking op kerndoelen voor de schoolvakken Nederlands, Engels, wiskunde, mens en natuur, techniek, kunst en cultuur, mens en maatschappij en bewegen en sport. De leergebied overstijgende doelen hebben de relatie van het kind met de maatschappij als deelnemer van de samenleving als onderwerp.

Er zijn vier aandachtsgebieden te weten:

- 1) leren leren,
- 2) leren plannen en organiseren,

- 3) leren omgaan met de wereld om hen heen en de sociale competenties die daarbij horen en
- 4) het ontwikkelen van een persoonlijk toekomstperspectief.

1.3 De leerling: ondersteuningsbehoefte en leerkenmerken.

De leerling woont in Lelystad en heeft behoefte aan een vertrouwensband met één docent, wil gezien worden en heeft behoefte aan een veilige, duidelijke omgeving met heldere verwachtingen (hoe gedraag ik mij hier), een rustige omgeving, met structuur in de dag, waarbij de leerling weet wat er gaat gebeuren. In De Leerroute leert de leerling door het opdoen van succeservaringen de omslag te maken van veel 1-op-1 aansturing van de docent naar toenemend vertrouwen in het eigen handelen.

De leerlingen in De Leerroute hebben ondersteuning nodig bij:

- het maken en houden van vrienden,
- het oplossen van conflicten,
- het opkomen voor zichzelf op een goede manier;
- leren concentreren, leren zelfstandig werken en samenwerken, leren controleren en verbeteren van hun werk, leren van fouten;
- naleven van de gedragsverwachtingen en schoolafspraken;
- leren omgaan met hun belemmeringen en daar waar nodig leren functioneren een instabiele thuissituatie wanneer dit het geval is.

Op het gebied van leren betekent dit specifiek:

- een voorspelbaar onderwijsaanbod in de eigen groep;
- dat het onderwijsaanbod aansluit bij de belevingswereld en dagelijkse praktijk;
- een begeleider die het initiatief van de leerling stimuleert;
- dat alle begeleiders duidelijk en consequent de regels en afspraken gebruiken;
- dat een begeleider de leerling begeleidt in (les)overgangen;

- een goede balans tussen in- en ontspanningsmomenten (taakspanne 10-20 min);
- dat een begeleider de zelfstandigheid van de leerling bevordert.

Op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling betekent dit specifiek:

- dat heldere grenzen en structuur worden geboden binnen een veilig en
- kleinschalig pedagogisch klimaat; □ ondersteuning bij samenwerken;
- een docent die complimenteert en bijstuurt op basis van gemaakte afspraken en regels;
- begeleiding en stimulering in het verwoorden van gevoelens, gedachtes en verwachtingen;
- afwisseling van inspannende en ontspannende activiteiten m.b.t. energie.

1.4 Contra-indicaties:

Wij hanteren de volgende uitgangspunten om te bepalen wanneer een leerling niet in de leerroute kan worden geplaatst:

- De leerling heeft een aanpak nodig waarbij niet het onderwijs, maar de aanpak van het gedrag of gezondheid voorop staat, zoals extreme behoefte aan structuur, behoefte aan specifieke pedagogisch-sociale ondersteuning voor ernstige gedragsproblemen of gedragsstoornissen, sociale angststoornissen of zware psychische problemen).
- De leerling vertoont extreem externaliserend gedrag dat wordt veroorzaakt door een gediagnosticeerde gedragsstoornis.
- De leerling levert een gevaar op voor zichzelf of anderen in de klas en verstoort het welzijn, de veiligheid en de voortgang van andere leerlingen.
- De leerling is dermate leerkrachtafhankelijk dat de leerling niet door meer dan één medewerker aan te spreken is.
- De leerling is dermate angstig dat binnen de school 1-op-1 begeleiding structureel nodig is.
- De leerling is ongevoelig voor het aangaan van een docent-leerling relatie en is hierdoor onvoldoende leerbaar.
- De leerling en/of de ouders committeren zich niet aan wat docenten (en eventueel hulpverlening) adviseren over de ondersteuningsbehoefte van de leerling of zij willen of kunnen het overleg hierover niet voeren.

1.5 Visie Leerroute

De leerling werkt in een rustige en gestructureerde omgeving samen met andere leerlingen en docenten. De inhoud van het onderwijs is zoveel als mogelijk is ontwikkelingsgericht afgestemd op de onderwijs-behoeften van de leerling. Doel is het verminderen van belemmeringen door in te zetten op bevorderende factoren en talenten van de leerling, zodat hij/ zij maatschappelijk kan participeren en kan doorstromen naar een passende onderwijsplek.

1.6 Waarden

Er wordt gewerkt vanuit de waarden: Rust, Samen, Persoonlijke ontwikkeling. De verwachtingen zijn op basis van de genoemde waarden per ruimte in de school uitgewerkt en worden aangeleerd aan de leerlingen, bekrachtigd en mild gesanctioneerd (methodiek School Wide-Positive Behavior Support).

1.7 Handelingskader van de medewerkers

Medewerkers werken vanuit Veiligheid, Vertrouwen en Positiviteit en middels Handelingsgericht Werken (HGW) met de leerlingen, ouders en ketenpartners aan de persoonlijke ontwikkeling van de leerlingen.

2. Ondersteuningsstructuur

2.1 Ondersteuningsteam

De Leerroute heeft een Ondersteuningsteam(OT) dat een keer per 2 weken bij elkaar komt. Hierin participeren de teamleider, orthopedagoog van De Leerroute en de ondersteuningscoördinator van de Rietlanden. Het Ondersteuningsteam gaat over de aanname van leerlingen in samenwerking met de onderwijsadviseur van het samenwerkingsverband VO Lelystad. Het OT komt per twee weken bij elkaar voor:

1. het bespreken van nieuwe aanmeldingen;
2. het monitoren van leerlingen op ontwikkeling;
3. het met de mentor bespreken van de ontwikkeling van de leerling en het OPP en
4. het beoordelen van de mogelijkheden voor een reguliere onderwijsplek voor de leerling.

Vanaf schooljaar 2020-2021 wordt ten behoeve van de aanmelding bij De Leerroute het start OPP in het format van De Leerroute opgesteld door de verwijzende school. De orthopedagoog stelt de doelen voor twee jaar op en maakt een inschatting van het uitstroomperspectief:

- De leerling kan na het behalen van zijn doelen doorstromen naar een reguliere VO-klas.
- Het is bij instroom nog niet mogelijk te zeggen of de leerling kan doorstromen, dit moet blijken uit de ontwikkeling die de leerling doormaakt.
- Het examen binnen De Leerroute behalen als doorstroom niet tot de mogelijkheden behoort.
- Het OT draagt zorg voor een passende onderwijsplek als dit binnen De Leerroute of binnen de VO-school niet mogelijk is.

2.2 Actoren en taken

2.3 Mentor

Contactpersoon voor leerling en ouders. Geeft alle lessen (op sport na, dat wordt door de sportdocent verzorgd). De mentor stelt (onder begeleiding van het OT) het handelingsdeel van het OPP op. Zorgt voor een duidelijke dagindeling, die zichtbaar is op het bord. Heeft lesplanningen per vak, geeft instructie op verschillende niveaus en begeleidt de leerlingen als zij vastlopen of extra stof aankunnen. Begeleidt de leerlingen in hun persoonlijke ontwikkeling door de doelen uit hun OPP te vertalen naar haalbare stappen, reflecteert hierop met de leerlingen en bespreekt tenminste drie keer per jaar de voortgang of stagnatie met de leerlingen en in het Ondersteuningsteam.

2.4 Pedagogisch medewerker

Per twee klassen is één pedagogisch medewerker aanwezig. De pedagogisch medewerker zorgt voor de rust in de afdeling door een goed groepsklimaat te bevorderen. Hij is preventief in de klas aanwezig en springt in als de docent aangeeft dat de leerling de les verstoort. Hij bekijkt eerst of hij in de klas een oplossing kan aanbieden, als dit niet lukt, neemt hij de leerling even apart en bespreekt het gedrag en de mogelijke oplossingen met de leerling. Hij ondersteunt leerlingen met een extra ondersteuningsvraag door het dagelijks bespreken van doelenkaarten. Doelen worden opgesteld in overleg met de mentor en orthopedagoog.

2.5 Teamleider

De teamleider is de leidinggevende van de medewerkers in De Leerroute en maakt deel uit van het OT. Hij geeft leiding en monitort de algehele voortgang van De Leerroute. Wanneer hij of de ouders daar behoefte aan hebben, kan altijd een gesprek worden georganiseerd. Ook zit hij de rapportvergaderingen voor die drie keer per jaar worden gehouden. De teamleider verbindt De Leerroute en de andere afdelingen van de school als het gaat om aanleveren lesmateriaal en toetsen, alsmede het doorplaatsen van leerlingen voor enkele vakken of voor een gehele doorstroom. De teamleider heeft ook de mogelijkheid (on)aangekondigd lessen bij te wonen.

2.6 Orthopedagoog

De orthopedagoog brengt als lid van het ondersteuningsteam in het OPP in beeld wat de doelen voor de leerling zijn die behaald dienen te worden in max. twee jaar. Geeft uitstroomniveau en –perspectief aan. Monitort de leerlingen op persoonlijke ontwikkeling in het Ondersteuningsteam. De orthopedagoog geeft mede op basis van het OPP handelingsadviezen om leerlingen of de groep aan te sturen.

2.6.1 Ondersteuningscoördinator

Is voorzitter van het Ondersteuningsteam, maakt deel uit van de toelatingsprocedure, heeft contact met externen op leerling overstijgend niveau en zorgt voor het inzetten van de gewenste ondersteuning.

2.6.2 Jeugd Preventie Werker (JPW)

Verzorgt trainingen voor de gehele klas: sociale vaardigheden, weerbaarheid, omgaan met boosheid. Verzorgt trainingen (voor groepjes leerlingen, bv. faalangstreductie), voert begeleidingsgesprekken als een leerling even knel zit (max. 6) en kan een leerling individueel behandelen (met behandelplan). Is de spil in het contact als ouders ondersteuning nodig hebben bij bv. opvoedingsvragen, kan adviseren naar bv. Intensief Pedagogische Thuishulp (IPT).

3. De toelatingsprocedure

3.1 De route naar De Leerroute vanuit PO (primair onderwijs)

Leerlingen uit groep 8 van het PO worden door de leerkracht/ IB, na overleg met de ouders en leerling, ingevoerd in het overdrachtssysteem Digidoor. De route naar De Leerroute in Digidoor gebeurt door het invullen van het overdrachtdossier, het toevoegen van relevante, ter zake, bestanden (zie bijlage 1) en het aankruisen van de optie: Leerroute. Met deze handeling wordt het dossier zichtbaar voor het Ondersteuningsteam van De Leerroute.

Ouders melden hun kind ook aan op de Rietlanden, locatie De Leerroute.

Het Ondersteuningsteam van De Leerroute en de onderwijsadviseur van het

Samenwerkingsverband VO Lelystad (SWV) lezen en bespreken het dossier en maken het eventueel compleet in een contact met de PO-school. Er is wettelijk 6 weken de tijd om te beoordelen of het onderwijs op De Leerroute aansluit op de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Deze periode kan nog eenmalig met 4 weken worden verlengd als dat nodig is. Het Ondersteuningsteam geeft een onderbouwd advies over de toelaatbaarheid van de leerling.

- a. Lijkt een plek binnen een lichter arrangement aangewezen dan bespreekt de teamleider/ orthopedagoog dit met ouders en de leerling. Hij/ zij wordt vervolgens door ouders aangemeld bij de betreffende school, die deze ondersteuning kan bieden.
- b. Lijkt De Leerroute de juiste plek voor deze leerling dan wordt het advies voorgelegd aan de directeur- bestuurder van SWV-VO Lelystad. Hij kent het arrangement toe. Een brief over toekenning van het arrangement gaat naar de teamleider van De Leerroute.

De teamleider/ orthopedagoog gaat het gesprek aan met ouders en leerling om hen voor te bereiden op de start bij De Leerroute. De ouders ontvangen van De Leerroute een brief met de bevestiging van een leerplek op De Leerroute.

- c. De teamleider, orthopedagoog, ondersteuningscoördinator en onderwijsadviseur van SWV hebben twijfel of De Leerroute de leerling voldoende ondersteuning kan bieden of dat er mogelijk een plaatsing binnen VSO aangewezen is. Zij beschrijven dit in een onderbouwing. De Commissie Toelaatbaarheid (CT) vraagt de basisschool een gesprek te arrangeren op de basisschool met ouders, leerling en vertegenwoordigers van school, De Leerroute en de CT. Vooraf wordt door de school duidelijk gemaakt aan ouders wat de bedoeling is van het gesprek. Tijdens het gesprek wordt een keuze gemaakt voor een advies De Leerroute of een advies

TLV. Dit laatste advies wordt voorgelegd aan de directeur-bestuurder van het SWV VO Lelystad. Bij het besluit voor De Leerroute stuurt het SWV een brief toekenning Leerroute naar de teamleider van De Leerroute. Bij het positieve besluit voor een TLV stuurt het SWV een brief toekenning TLV naar de ouders.

3.2 De route naar De Leerroute vanuit VO (voortgezet onderwijs)

De instroommomenten voor leerlingen vanuit het VO zijn:

- 1 augustus/ begin schooljaar
- 1 januari 1 april.

In principe worden alle leerlingen die aangemeld worden vanuit het reguliere VO (en vanuit doorstroom VSO) geplaatst op de Leerroute. De leerling heeft dan een geëvalueerd ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) waarin duidelijk staat beschreven wat de leerling voor zijn/haar ontwikkeling nodig heeft, welke stappen gezet zijn binnen de huidige school en wat de verwachting is t.a.v. De Leerroute.

Het OPP en verdere relevante info worden gezet in Indigo o.v.v. De Leerroute (zie bijlage 1 voor de benodigde informatie). Het Ondersteuningsteam van De Leerroute en de onderwijsadviseur van het SWV lezen en bespreken het dossier. Er is wettelijk 6 weken de tijd om te beoordelen of het onderwijs op De Leerroute aansluit op de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Deze periode kan nog eenmalig met 4 weken worden verlengd als dat nodig is. Het Ondersteuningsteam geeft een onderbouwd advies over de toelaatbaarheid van de leerling. De aanmeldschool behoudt tot eventuele plaatsing haar zorgplicht (zie ook bijlage 2).

- a. Lijkt een plek binnen een lichter arrangement aangewezen dan bespreekt de teamleider/ orthopedagoog dit met ouders en de leerling. Hij/ zij wordt vervolgens aangemeld bij de betreffende school, die deze ondersteuning kan bieden.
- b. Lijkt De Leerroute de juiste plek voor deze leerling dan wordt het advies voorgelegd aan de directeur- bestuurder van SWV-VO Lelystad. Hij kent het arrangement toe. Een brief over toekenning van het arrangement gaat naar de teamleider van De Leerroute.

De teamleider/ orthopedagoog gaat het gesprek aan met ouders en leerling om hen voor te bereiden op de start bij De Leerroute. De ouders ontvangen van De Leerroute een brief met de bevestiging van een leerplek op De Leerroute.

- c. De teamleider, orthopedagoog, ondersteuningscoördinator en onderwijsadviseur van SWV hebben twijfel of De Leerroute de leerling voldoende ondersteuning kan bieden of dat er mogelijk een plaatsing binnen VSO aangewezen is. Zij beschrijven dit in een onderbouwing. De Commissie Toelaatbaarheid (CT) vraagt de huidige school een gesprek te arrangeren op school met ouders, leerling en vertegenwoordigers van school, De Leerroute en CT. Vooraf wordt door de school duidelijk gemaakt aan ouders wat de bedoeling is van het gesprek. Tijdens het gesprek wordt een keuze gemaakt voor een advies De Leerroute of een advies TLV. Dit laatste advies wordt voorgelegd aan de directeur-bestuurder van het SWV VO Lelystad. Bij het besluit voor De Leerroute stuurt het SWV een brief toekenning Leerroute naar de teamleider van De Leerroute. Bij het positieve besluit voor een TLV stuurt het SWV een brief toekenning TLV naar de ouders.

3.3 Collegiale consultatie

Het Ondersteuningsteam van De Leerroute is bereid om consultatief mee te denken met een collega-school of De Leerroute een passende plek kan zijn voor een leerling. De school kan hiervoor contact opnemen met de orthopedagoog van De Leerroute. Voor een dergelijke bespreking is het van belang dat de consultatievraag met een volledig dossier wordt ingediend via Indigo. Dat kan op dezelfde manier als "De route naar De Leerroute VO". De Leerroute gaat er vanuit dat de ouders/verzorgers van de leerling betrokken zijn bij dit proces. De terugkoppeling van de consultatie aan ouders wordt gedaan door de huidige school bij wie ook de zorgplicht blijft.

4. Werkwijze De Leerroute

4.1 Startgesprek

Na de toelatingsprocedure is er een startgesprek met de ouders, de leerling, de mentor en de orthopedagoog sluiten aan. Het startgesprek vindt plaats in de eerste maand na de start op school. In dit gesprek worden onder andere verwachtingen besproken van ouders, leerling en de mentor. Er is aandacht voor de betrokkenheid van ouders bij het schoolwerk of schoolbeleving van hun kind: op welke wijze tonen zij interesse in het schoolwerk van het kind, zonder dat zij te controlerend of te sturend zijn? Ook worden er afspraken gemaakt over de manier waarop er vanuit De Leerroute gecommuniceerd wordt met de ouders en wordt besproken in welke mate en wanneer er contact is per mail, telefoon. Er worden verwachtingen gedeeld die worden in het OPP vastgelegd.

4.2 Werkwijze

De leerling wordt geplaatst in een groep van maximaal 12 leerlingen.

De mentor is de contactpersoon voor leerling en ouders. De mentor bespreekt met leerling en ouders de doelen van het OPP en stelt voor de eerste periode drie doelen met de leerling vast. Deze worden opgenomen in het handelingsgedeelte van het OPP. Deze doelen worden opgedeeld in stappen en de leerling geeft aan wat hij zelf inzet en wat de mentor en wat ouders kunnen doen om hem te ondersteunen. De doelen van de leerling staan in hun weekplanner en de mentor scoort dagelijks hoe de leerling heeft gepresteerd op de doelen. De doelen worden wekelijks besproken: de leerling reflecteert hoe het is gegaan, samen bekijken zij de behaalde scores van die week.

Middels coaching-gesprekken (eerst individueel met de mentor, na verloop van tijd kan dit in tweetallen of groepjes leerlingen) worden de doelen geëvalueerd door de leerling en de mentor. Op basis van de ontwikkeling worden de doelen bijgesteld of vernieuwd.

Iedere periode geeft de leerling een presentatie van zijn ontwikkeling in het MOL-gesprek (mentor-ouder-leerling). Ouders ondertekenen in het eerste en laatste gesprek het handelingsdeel van het OPP.

Het Ondersteuningsteam bespreekt driemaal per jaar met de mentor en andere bij de leerling betrokkenen de ontwikkeling van de leerlingen. Gekeken wordt of de leerling de doelen behaalt, welke interventies nodig zijn, of er doorstroom mogelijk is en of het uitstroomperspectief moet worden bijgesteld.

Monitoring van de voortgang van de schoolresultaten vindt plaats via drie rapportvergaderingen per jaar met het team en de teamleider. De mentor bereidt dit voor. Aanwezig zijn de docenten die lesgeven aan de groep. Er wordt volgens de HGWmethodiek bekeken hoe een onvoldoende tot stand komt en wat er ingezet kan worden (extra uitleg, andere manier van toetsen, bijles) om tot een voldoende te komen.

4.3 Mentor en contact met ouders

De mentor is de spil in het contact met de leerling en de ouders/ verzorgers. De mentor volgt de ontwikkeling van de leerlingen op leer- en op sociaal-emotioneel gebied en het bespreekt deze met de leerling en de ouders.

Leerlingen van De Leerroute hebben er baat bij dat de mentor veel contact heeft met de ouders. De mentor draagt er zorg voor om wekelijks contact te hebben met de ouders, ook bij positief nieuws. Er is ook contact met ouders bij een incident of als de mentor vermoedt dat er iets aan de hand is. Omgekeerd geldt dat school ervan uit gaat dat ouders de mentor op de hoogte houden van de thuissituatie, als deze van belang is voor de vorderingen of het welbevinden van de leerling.

Na incidenten worden ouders altijd uitgenodigd voor een gesprek op school met de leerling. Hierbij sluit de teamleider van De Leerroute aan.

Gesprekken over extra ondersteuning worden in bijzijn van de orthopedagoog gevoerd.

4.4 Mentor-Ouder-Leerling-gesprek (MOL-gesprek)

De mentor nodigt de ouders drie keer per jaar uit (na een periode) voor een MOL gesprek van 20 minuten. Hierbij is de leerling aanwezig en heeft de regie. De leerling presenteert zichzelf aan de hand van een presentatie. Hiervoor bestaat een sjabloon. In de presentatie geeft de leerling weer wat hij/ zij de afgelopen periode heeft geleerd, welke doelen hij/ zij had en welke score de leerling zichzelf daarop geeft: wat gaat al goed en wat zijn verbeterpunten? Ook vertelt de leerling aan welke doelen hij/ zij de volgende periode gaat werken.

De mentor vult het gesprek aan met hoe het cijfermatig en in de klas gaat. Ouders geven de indruk van thuis weer en hoe zij ondersteunen in het bespreken van de schoolbeleving, maken van huiswerk, bijsturen gedrag enz.

Bij het eerste MOL-gesprek komen ouders 15 minuten eerder, lezen het handelingsdeel van het OPP door en ondertekenen dit na uitleg in het gesprek.

5. Ouderbetrokkenheid en oudercontact

Uit onderzoek blijkt dat ouderbetrokkenheid een positief effect heeft op de ontwikkeling van kinderen, zowel op het leren als op niet-cognitieve aspecten. Nader onderzoek geeft aan dat een positief effect bereikt wordt als er een actieve afstemming is tussen school en thuis en een positieve ondersteuning door ouders bij het schoolwerk en de schoolbeleving thuis (Bakker, e.a., 2013; Castro, e.a., 2015).

Bij ouderbetrokkenheid is een **samenwerkingsrelatie opbouwen met alle ouders** en **goede communicatie tussen de school en de ouders** van groot belang. Daarnaast is het van belang dat ouders betrokken worden bij de keuzes die hun kind maakt in de schoolloopbaan, omdat dit de leerlingen voorbereidt op een passende plek in de samenleving. Ook de manier waarop ouders betrokken zijn op het schoolwerk of schoolbeleving van hun kind is een onderwerp dat actief besproken kan worden tussen ouders en school. Onderzoek geeft namelijk ook aan dat het averechts kan werken als ouders zich te controlerend bemoeien met het leren van hun kind (Jeynes, 2012). Anderzijds is het soms voor lager opgeleide ouders ingewikkeld om hun kind te ondersteunen bij het maken of leren van huiswerk. De mentor en/of docenten kunnen een bijdrage leveren aan de betrokkenheid van ouders, mits zij over positieve attitude beschikken en over het vermogen om ouders concrete en praktisch bruikbare adviezen te geven en hen respecteren in de rol die ouders zichzelf toedichten bij het leren van hun kinderen (Bakker, e.a., 2013).

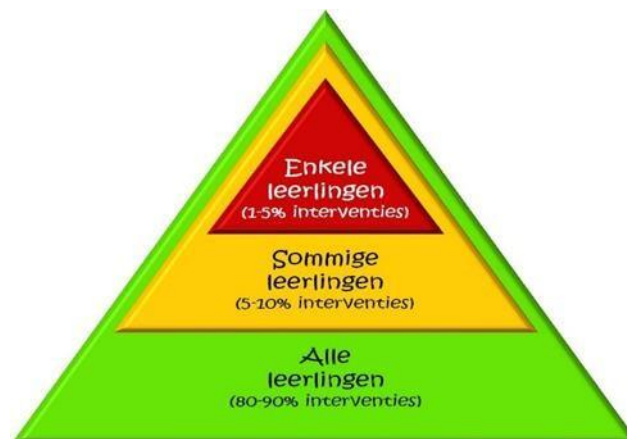
Ervaringen met ouderbetrokkenheid op scholen in Amsterdam (2017-2019) geven aan dat:

- positief contact met ouders (d.w.z. regelmatig contact, ook als het goed gaat met een leerling) de relatie met ouders ten goede komt
- telefonisch uitnodigen de opkomst bij zowel collectieve ouderavonden als individuele gesprekken verhoogt
- scholen goede ervaringen hebben met het driehoeksgesprek (ouder-leerlingmentor). Vooral scholen die de leerling de regie of een formele rol geven zijn hier enthousiast over. Positieve aspecten zijn o.a. een hoge opkomst, aandacht voor positieve ontwikkelingen van de leerling en ouders krijgen een beter beeld van het onderwijs en de ontwikkeling van hun kind.

In De Leerroute zijn bovenstaande elementen meegenomen in het contact met de ouders. Wekelijks contact, elkaar op de hoogte houden van hoe de leerling functioneert op school en thuis, afstemming over de ontwikkeling van de leerling met het toekomstperspectief als rode draad én een positieve houding over de leerling dragen eraan bij dat ouders in staat zijn tot onderwijs ondersteunend gedrag in de thuissituatie.

6. Het drie lagenmodel

De ondersteuningsstructuur van De Leerroute is gebaseerd op het drie lagenmodel van Golly en Sprague (2013). Dit is een drielaagenmodel waarbij geldt dat de groene interventies voor alle leerlingen ingezet worden. Daar heeft 80% voldoende aan. 15% heeft, bovenop de groene laag ook baat bij verdiepende interventies (voor individuele leerlingen of groepjes leerlingen en voor een bepaalde tijd) en 5% heeft naast de groene (en wellicht) gele laag specialistische ondersteuning nodig voor een langere periode.

6.1 Goed gedrag kun je leren!

Middels de methodieken (School Wide) Positive Behavior Support (PBS) en Leren Leven wordt gewerkt aan het aanleren van gewenst gedrag en de samenhang tussen gedrag, gedachten en gevoel. De PBS principes gaan uit van aanleren door bekrachtiging en belonen en mild sanctioneren. Leren Leven gaat ervan uit dat je een goed gevoel over jezelf krijgt als je je positief gedraagt en van de overtuiging dat voor elk gedrag alternatieven denkbaar zijn.

De medewerkers spelen een cruciale rol bij het aanleren van gedrag. Zij hebben op basis van de waarden voor iedere ruimte gedragsverwachtingen opgesteld. De leerlingen krijgen lessen in goed gedrag van de mentor, hierin worden de waarden en de gedragsverwachtingen aangeleerd en geoefend. Vervolgens wordt het gewenste gedrag bekrachtigd middels complimenten en tokens. Ongewenst gedrag wordt actief genegeerd (door complimenten te geven of te benoemen welk gedrag er al wel zichtbaar is in de groep) en als de leerling dit niet oppakt, wordt gevraagd of de leerling de verwachting weet. Als de leerling het gewenste gedrag dan nog niet laat zien, benoemt de medewerker welk gedrag de leerling moet laten zien. Doet de leerling dit, dan kan de medewerker weer gelijk een compliment geven. Kiest de leerling hier niet voor, dan krijgt de leerling een herstelblad om zich te herpakken.

Als dit niet lukt, kan de leerling even worden opgehaald voor een gesprek met de pedagogisch medewerker. Ook hier vult de leerling een herstelblad in, hieraan zit een consequentie die de leerling zelf kan kiezen (excuusbrief schrijven, klusje doen, gedragsverwachting schrijven ed.) in overleg met de pedagogisch medewerker. Als de

leerling gekalmeerd is, brengt de pedagogisch medewerker de leerling weer terug in de klas en blijft even bij de leerling om te kijken of deze weer verder kan.

Wekelijks bespreekt de mentor het aantal tokens met de leerlingen. De leerlingen weten welke beloningen zij kunnen verdienen met de tokens en wanneer zij die kunnen inzetten. De herstelbladen worden per leerling per maand (data) bijgehouden door de pedagogisch medewerker.

6.2 Data monitoren

De teamleider, pedagogisch medewerker en orthopedagoog bekijken de data en bespreken wat mogelijke hypothesen zijn waarom een leerling een reset nodig heeft, hoe vaak dit voorkomt, op welk tijdstip en hoe de leerling zich voelde, wat de leerling de volgende keer anders wilde doen. Ook de verhouding reset in de klas en buiten de klas wordt bekeken.

Bij ≥ 6 herstelbladen per maand (4 in en 2 buiten de klas) volgt een interventie op de gele laag.

In overleg met het team wordt besproken welke interventies kunnen worden ingezet. Gedacht kan worden aan een Check In- Check Out (CICO) bij de pedagogisch medewerker bij de start en aan het eind van de dag, gesprekken met de orthopedagoog. Samenwerking met jeugdhulp in de school (individuele begeleiding, behandeling of groepsbehandeling) zou een mooie aanvulling zijn op de interventies op de groene laag die docenten en pedagogisch medewerkers inzetten.

7. Doorstroomprocedure

Als de doelen behaald zijn uit het OPP of er dermate groei bij de leerling zichtbaar is dat 80% van de doelen is behaald, dan kan de leerling doorstromen naar een afdeling in de school van het juiste niveau.

In het Ondersteuningsteam van De Leerroute wordt besproken welke leerling hiervoor in aanmerking komt. De teamleider bespreekt dit met de afdeling waar de leerling geplaatst wordt en betreft de ondersteuningscoördinator bij de doelen van de leerling. De ondersteuningscoördinator bereidt het team voor en spreekt een meelooperperiode af voor de leerling. De leerling wordt opgevangen op de afdeling en een contactpersoon aangewezen waar hij/ zij naartoe kan gaan als iets onduidelijk is. Daarnaast wordt de leerling aan een medeleerling gekoppeld, die de taak krijgt om de leerling wegwijs te maken. Na de meelooperperiode (2 tot 3 weken) inventariseert de

ondersteuningscoördinator hoe het is gegaan en koppelt dit terug aan de teamleider van De Leerroute. In dit gesprek wordt besproken wat de leerling nog nodig heeft om doorstroom mogelijk te maken, dit kan variëren van start met een doelenkaart waarop de belangrijkste punten staan van de leerling en die per uur beoordeeld worden door de docenten tot gesprekjes met de pedagogisch medewerker vanuit De Leerroute eens per week of met de ondersteuningscoördinator.

Het kan ook zijn dat duidelijk wordt dat de leerling nog niet helemaal toe is aan de doorstroom. Er wordt dan aangegeven welke doelen de leerling nog moet oefenen om het nogmaals te proberen. Uiteraard wordt dit met de ouders besproken.

7.1 Voorwaarden voor doorstroom

Naast het behalen van de doelen uit het OPP, moet de leerling een aantal vaardigheden hebben om te kunnen doorstromen. De leerling:

- kan zich bewegen in een grotere omgeving (openbare ruimten, grotere klas)
- kan het eigen gedrag bijstellen (problemen oplossen, hulp vragen, even nadenken voordat hij/ zij boos wordt, reageren op een rustige manier);
- kan omgaan met uitgestelde aandacht van de docent;
- kan omgaan met verschillende docenten en de mogelijk verschillende regels die zij hanteren;
- kan in één keer luisteren en handelen naar de aanwijzingen van alle medewerkers;
- kan omgaan met veranderingen (tussenuren, toetsen, praktijkweken);
- kan omgaan met een rooster met wisselende tijden en dagen tot en met het laatste uur kunnen volhouden;

- heeft spullen voor de les in orde (etui, boeken en gymkleding);
- komt op tijd in de lessen;
- houdt een les van 45 minuten vol (instructie en zelfstandig werken);
- plant en organiseert zijn schoolwerk (huiswerk maken, zelfstandig leren).

Deze punten kunnen als doel opgenomen worden in het handelingsdeel van het OPP. Het kan ook zijn dat leerlingen (nog) niet kunnen doorstromen, maar wel goed in staat zijn om een vak te volgen met een andere groep. Dit kan een beloning zijn voor het behalen van OPP-doelen of omdat de leerling toe is aan een verdieping van een vak dat de docent in De Leerroute (die alle vakken op meerdere niveaus aanbiedt) niet kan bieden. Met de leerling wordt dan goed afgesproken wat er verwacht wordt. De pedagogisch medewerker van De Leerroute kan ook een deel van de les meegaan om te ondersteunen. De teamleider legt de contacten en zorgt voor een goede overdracht naar de betreffende docent (in overleg met de ondersteuningscoördinator van de afdeling).

8. Bronnen in volgorde van de tekst

- Golly, A., & Sprague, J. (2013). *Positive Behaviour Support. Goed gedrag kun je leren! Doelmatige strategieën voor in de school*. Huizen: Pica.
- Bakker, J.T.A, Denessen, E.J.P.G, Dennissen, M.H.J, Oolbekkink-Marchand, H.W. (2013). *Leraren en ouderbetrokkenheid: Een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen*. Nijmegen, Radboud University (p.84).
- Castro, M., Exposito-Casas, E., Lopez-Martin, E., Lizasoain, L., Navarro-Asencio, E. & Gaviria, J. (2015). *Parental involvement on student academic achievement: A meta-analysis*. Educational Research Review 14, 33-46.
- Jeynes, W. (2012). *A meta-analysis of the efficacy of different types on parental involvement programs for urban education*. Urban Education, 47, 706-742.
- Nieuwsbrief Passend Onderwijs en Evaluaties Passend Onderwijs, november 2019

Bijlage 1: informatie voorwaardelijk voor beoordeling van het dossier

- Een recent geëvalueerd OPP en overige handelingsplanning.
- Vanaf start schooljaar 2020-2021: Een ingevuld start OPP in het format van De Leerroute.
- Didactische gegevens LOVS of rapportgegevens van de schoolloopbaan (laatste gegevens max. een halfjaar oud).
- Onderliggende psychiatrische diagnostiek als er sprake is van een diagnose.
- Psychologisch/intelligentie onderzoek als dergelijke onderzoeken hebben plaatsgevonden.
- Hulpverleningsverslagen indien van toepassing.
- Advies vanuit het Ondersteuningsteam (OT)/ Zorg- en Advies Team (ZAT) over advies hulpverlening en de ondersteuningsbehoeften.
- Het verzuimoverzicht.
- Onderwijskundig rapport Digidoor en schooladvies ook bij tussentijdse instroom.
- Dyslexieverklaring indien van toepassing.
- Dyscalculieverklaring indien van toepassing.
- Andere medische verklaringen indien van toepassing.